

שי עולמות

העלון השבועי של ישיבת "נצח מאיר" ישיבתו של הרה"ח שמעון יוסף הכהן ויזנפלד שליט"א

רח' הרב סלט 7, ירושלים, טל' 050-4102044

ירושלים עיה"ק תורת בב"א. יום ו' עש"ק לסדר ויצא לכבוד ... אחרשה"ט!

בעזרת ה' אכתוב לך משהו השייך לפרשת השבוע. **"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה, ויפגע במקום"** (בראשית כח, יא). כל נסיעה שאדם נוסע למרחקים, ולכמה ימים (וק"ו ליותר מכך), ובפרט מחו"ל, ולחוץ לארץ - צריך הכנה דרבה וחשיבה ותיכנון, בגשמיות וברוחניות. וכמ"ש חז"ל (מכילתא פ' בא סי' יב) עה"פ (שמות יב, יא) וככה תאכלו אותו - כיוצאי דרכים, בא הכתוב ללמדנו דרך

ארץ מה"ת על יוצאי דרך שיהיו מזורזים, אמרו חז"ל (ילקוט שמעוני תהלים ס"י תשב) עה"פ (דברים יט, ג) תנין לך הדרך - עשה הכנה לדרך. ולדוגמא צריך לקחת עמו אוכל, צידה לדרך, וכמו שנפסק (ראה קש"ע ס"י סח), חז"ל ויזהר שיהא לו פת עמו, אפילו הולך למקום קרוב (וע"ש בקש"ע ס"י הנ"ל הרבה הלכות וידיעות חשובות ליוצא

לדרך). וכן אמרו חז"ל (ב"ר ס, יא) אם יוצא לדרך ואין איצטריביא (ויש גורסים 'כסותו') עמו - מסתגף הוא. [ואין זה אומר שכשנוסעים צריכים לקחת כל הבית, בכלים מכלים שונים, ואוכל לחודש אם נוסע לימים בודדים, וכן לא צריך לקחת את כל ארון הבגדים ותכולתו, אבל מ"מ מה שצריך - צריך, ויש לתת הדעת על כך]. כי הרי ידוע מהמציאות ומהמקורות, שנסיעה זה לא דבר פשוט, וכמ"ש חז"ל (ירושלמי ברכות פ"ד הא, קהלת רבא ג) כל הדרכים בחזקת סכנה (גם רוחנית) ואמרו (תנחומא ישלח ח) היוצא לדרך יחידי - פנקסו של אדם נפתחת, ואמרו (אבות פ"ג) המהלך בדרך יחידי - ה"ז מתחייב בנפשו. ואמרו (יומא כא, א) היוצא לדרך קודם קריאת הגבר -

אדם (גיטין ע, א). ובכלל כשאדם נוסע צריך לשמור מאד את העיניים, גם בשדה התעופה ובמטוס, גם בכל משך דרכו ושהייתו (כי בהיותו בנכר ובמרחקים - הסקרנות והתענינות גוברת, וכן הרבה הרגלים משתנים), ובודאי שצריך להזהר מפריצות הנכריות, ומאד צריך להזהר מכשרות המאכלים, כי המכשלה רבה, והנסיגות רבים, וכן מטילטול בשבת, ומביטול תורה בדרך (ובשהיה), וכמ"ש חז"ל (תענית י, ב) ב' ת"ח שמהלכין בדרך ואין ביניהם דברי תורה ראויין לישרף, ואמרו (אבות פ"ג מ"א) המהלך בדרך ושונה ומפסיק ממשנתו...

הרי זה מתחייב בנפשו (ועי תנחומא בשלח א). ויש הרבה שבעמל רב שמרו זמן רב על לימודים וסדרים, וע"י נסיעה ישתבשו הלימודים ואח"כ יתיאשו ועזבו הסדרים היקרים. וצריך להזהר מכל הנ"ל (ויותר מכך), והעצה העיקרית מעל הכל היא תפילה בבחי' מ"ש

חז"ל (ברכות כט, ב) כשאתה יוצא לדרך - המלך בקונך וצא. ואמרו (זוה"ק בראשית מט: ט) ת"ח האי מאן דנפיק לארחה יסדר צלותא קמי קב"ה בגין לאמשכא עליה שכינתא דמריה. ואמרו (שם קאא) היוצא לדרך יתפלל תפילת הדרך ויתפלל שיחזור לביתו לשלום. (מכל הבחינות שלם בגופו שלם בכל ענינים הגשמיים, ובודאי שצריך להתפלל שיחזור בשלום מבחינה רוחנית). וזה בחי' "ויצא יעקב מבאר שבע ויפגע במקום". היינו שיתפלל להשי"ת שירחם עליו ויעזור לו בכל הבחינות וינצל מכל מה שצריכים להנצל וכדפרש"י כאן והוא מחז"ל (ברכות כו, ב; ב"ר סח, ט) שאין יזיפגע' אלא תפילה במקום - היינו להשי"ת

שהוא מקומו של עולם (ב"ר סח, י). כי כן ראוי להתפלל לפני הנסיעה, ובנסיעה ובשהיה, ובחזרה.

בברכת התורה וכמו"ס שמעון יוסף הכהן ויזנפלד

התיקון הכללי

הצילני מאויבי... (תהלים נט, ביד).

ממתקוממי תשגבני. הצילני מפועלי און, ומאנשי דמים הושיעני. הרי כאן ד' בחינות: א) אויבים. ב) מתקוממים. ג) פועלי און. ד) אנשי דמים. ואפשר שמרמזו על ד' בחינות: א) אויבים - במחשבה ולב בלבד, אבל לא מוציאים שנאתם בפה. ב) מתקוממים - היינו שווקפים קומה בחוצפא וגם מדברים בחוצפה ושנאה. ג) פועלי און - הם יותר גרועים, שעושים פעולות ומעשים להרע. ד) אנשי דמים - שמסוגלים ג"כ להכות ולשפוך דם רח"ל. וכל אלה ישנם גם כן ברודפים ל"שם שמים".

כי הנה ארבו לנפשי. יש כאן ג"כ משמעות "לנפשי" דייקא, כי לפעמים מחפשים הנפש יותר מהגוף. כי רוצים להפילו מחשיבותו הרוחנית, וממדרגתו הרוחנית, ולא מסתפקים בגופו.

(מתוך הספר "שי למורא" פרוש על תיה"כ)

תְּרַחֵם הַתְּשׁוּבָה

כִּי יָדַע, שְׂוָה נִמְשָׁךְ מִחֶמֶת כִּי פִתְחָלָה כְּשָׂבָא לֹא תִתְרַחֵם הַתְּשׁוּבָה, מִחֶמֶת הַטּוֹב שֶׁהִתְעוֹרָר בְּתוֹכוֹ, אִין עַל יְדֵי מַעֲשָׂיו בְּאוֹתוֹ שְׁעָה, הַמִּית יִצְרוֹ, וְנִתְפַּלְּל יִצְרוֹ הֲרַע שֶׁהָיָה לוֹ, כִּי הַמִּיתוֹ בְּזַח הַתְּרַחֵם הַתְּשׁוּבָה וְהַעֲבָדָא שֶׁל אוֹתוֹ הַשְּׁעָה. וְאַחַר כֵּךְ כְּשֶׁרוֹצֵה לְנַסֵּעַ, מִתְנַבֵּר עָלָיו יִצְרַ הֲרַע אַחֵר. כִּי כָּל הַגְּדוֹל מִתְכַּבְּרוֹ יִצְרוֹ גְּדוֹל מִמֶּנּוּ (כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, וְקָרוֹנִים לְכַרְכָּה סִכָּה נ"ב), וְיֵשׁ לוֹ עֵתָה יִצְרַ הֲרַע גְּדוֹל מִמֶּה שֶׁהָיָה לוֹ תְּחִלָּה. עַל כֵּן אִם אֵינוֹ מִתְחַזֵּק בְּגִדּוֹ, אִין מִתְנַבֵּר עָלָיו זֶה הַיִּצְרַ הֲרַע הַחֲדָשׁ, וְנוֹפֵל מִתְשׁוּבָתוֹ שֶׁהָיָה לוֹ תְּחִלָּה. כִּי צְרִיךְ הַתְּנַבְּרוֹת חֲדָשׁ כְּיוֹתֵר, בְּגֵד זֶה הַיִּצְרַ הֲרַע הַחֲדָשׁ שָׂבָא לֹא כְּנִל.

(ליקו"מ עב)

דמו בראשו. [ואמרו "לעולם יכנס אדם בכי טוב, ויצא בכי טוב (פסחים ב, א; פ"ס מקץ מד, ג וכו') וביותר יש להזהר במקומות ששורצים שונאי ישראל, וטיפוסים מפוקפקים, וכמ"ש חז"ל (ע"ז כה, ב) ת"ר ישראל שנודמן לו גוי בדרך טופלו לימינו. ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר: בסייף - טופלו לימינו, במקל - טופלו לשמאלו [פרש"י אם הגוי חגור סייף - טופלו ישראל לימינו, כדי שיהא יד שמאל של גוי שהסייף חגור בו, לצד ימינו של ישראל, ומוזמנת לימין, ישראל יאחוז בה. אבל במקל אם ביד גוי מקל - טופלו ישראל לשמאלו כדי שיהא יד ימין הגוי שהמקל בה סמוכה לישראל, ואם ירים יד ימינו תאחוז שמאל של ישראל במקל הסמוך לה. דאי טופלו לימינו יהא המקל רחוק מיודו של ישראל]. היו עולים במעלה או יורדים בירידה - לא יהא ישראל למטה וגוי למעלה, אלא ישראל למעלה וגוי למטה. ואל ישוח (פי' יתכופף) לפניו שמא ירוץ את גולגלתו. שאלו להיכן הולך - ירחיב לו את הדרך, כדרך שעשה יעקב אבינו לעשו (וכ"ז נפסק להלכה ביו"ד ס"ג קנ"ג). וכן הדרך ממעטת פור", וממעטת את היציאה, וממעטת את השם (ב"ר לט), וכן הדרך מכחישה כוחו של

מדרש

דבר אחר (התלים קמה, יד) סומך ה' לכל הנפלים, אלו העקרות, שהם נופלין בתוך בתיהם. (שם) חוקף לכל הכפופים, כיון שהקדוש ברוך הוא פוקדן בבנים הן נזקפות. תדע לך שכן לאה שנותא הבית היתה וכיון שפקדה הקדוש ברוך הוא נזקפה, הדא הוא דכתיב: וירא ה' כי שנואה לאה, כי שנואה לאה שעשתה כמעשה השנואים, שהיתה אומרת להנשא לשונא (נסח אחר: שהיתה אמודה לשונא), שכן היו התנאים שיהא גדול נושא לגדולה והקטן נושא לקטנה, והיתה בוכה ואומרת יהי רצון שלא אפל בחלקו של רשע.

אמר רב הונא קשה היא התפלה שבטלה את הגזרה, ולא עוד אלא שקדמה לאחותה, והיו הכל סונטין בה, מפרשי ימים היו סונטין בה, מהלכי דרכים היו סונטין בה, אף הגתיות מאחורי הקורים היו סונטין בה והיו אומרים לאה זו אין סתרה כגלויה, נראה צדקת ואינה צדקת, אלו היתה צדקת לא היתה מרמה באחותה. רבי חנין בשם רבי שמואל בר רבי יצחק אמר, כיון שראה אבינו יעקב מעשים שרמה לאה באחותה, נתן דעתו לגרשה, וכיון שפקדה הקדוש ברוך הוא בבנים, אמר לאמן של אלו אני מגרש, ובסוף הוא מודה על הדבר, הדא הוא דכתיב (בראשית מז, לא) וישתחו ישראל על ראש המטה, מי היה ראש מטתו של אבינו יעקב לא לאה. ורחל עקרה, אמר רבי יצחק, רחל היתה עקרו של בית, כמה שנאמר: ורחל עקרה, עקרה רחל. אמר רבי אבא בר כהנא רב מסבין עקר של לאה היו, לפיכך עושים רחל עקר, ורחל עקרה, רחל היתה עקרו של בית. תני רבי שמעון בן יוחאי, לפי שכל הדברים תלוין ברחל, לפיכך נקראו ישראל על שמה (ירמיה לא, טו) רחל מבכה על בניה. ולא סוף דבר לשמה, אלא לשם בנה (עמוס ה, טו) אולי יחנן ה' צבאות שארית יוסף. ולא סוף דבר לשם בנה, אלא לשם בן בנה, שנאמר (ירמיה לא, יט) הבן יקיר לי אפרים.

(בראשית רבה עא, ב)

סלם יעקב

עקר עליות וירידות של האדם היא כפי השמחה בו יתברך, שעל-ידי זה עקר כל התקנים הקדושים. וזה מרמז במדרש הַעֲלֵם וְהִגֵּה מְלָאכֵי אֱלֹקִים עוֹלָיִם וְיִוְרְדִים בּוֹ כְּמָה דָאֵת אֲמֶרֶת נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בּוֹ הִינּוּ כְּנָל, כי הסלם שראה יעקב מרמז על הקולות של שמחה, שעל-ידי זה עקר העליה מהארץ לשמים כמבאר בפנים. (אוצר היראה שמחה אות ג)

אין לך אדם כאבינו יעקב

ואמרו חז"ל (תנחומא ב. וישלח אות ט) אין לך אדם שיגע בתורה כאבינו יעקב. וענין הזה בחי' מן בחי' תורה המשיך יעקב אבינו לדורות וכדאינתא בזהוה (בשלה, דף סא:). כמה בני נשא מתפרנסין בזמן הזה מזהמן, ומאן אינון אלין חבריא דמשתדלי באורייתא יומם ולילה - וכן מצינו ששאלו ליעקב אבינו (כשהביא מטעמים לאביו) שאלה בענין האוכל כעין ששאלו במן מה שלא מצינו במקום אחר כדכתיב (בראשית כז) ויאמר יצחק אל בנו מה זה וגו' וכן כתיב במן (שמות טז) ויראו בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא (דהיינו לשון שאלה, וכדכתיב כי לא ידעו מה הוא), וזהו "מה זה" מה דייקא שבלשון מצרי אומרים מה מן, וכדאינתא בפסיקתא זוטרתא (פ' בשלה). - ומן הוא בחי' יעקב בחי' תפארת. שבמן היו טועמים כל המינים וכל הטעמים כמבואר בדברי רז"ל (יומא עה.), ובזמן שהוא ת"ת כלליות הגוונים היו הנשים מתקשטות כמשחז"ל (ספרי בהעלותך) לך היתה צריכה אשה למיני בשמים אלא מן המן היתה מתקשטת, ומכיון שהמן הוא בחי' תפארת בחי' ממוצע לכן ה' משפיע לכל הדרגות לכל אחד לפי מדרגתו כמשחז"ל (שם ביומא) צדיקים ירד להם על פתח בתיהם, בינונים יצאו ולקטו, רשעים שטו ולקטו - ובמן מונח יסוד החיים לדורות כי המן ה' יורד כנגד יעקב אבינו, ויעקב אבינו מידתו בטחון כדמוכח בקראי, ועיין בזהוה ויקהל (דף קצח). יעקב לא איתרחיץ לא באבוהי ולא באמיה וכו' ואיהו איתרחיץ ביה בקב"ה. ועיין זהוה תולדות (דף קמד:). בגין דיעקב אבטח ביה בקב"ה וכל אורחיו הוו לשמיה וכו', לכן גם במן בחי' יעקב ה' מונח לימוד זה ולכן לא ירד המן פעם אחת בשנה אלא בכל יום (וכמשחז"ל ביומא עו). והלימוד הזה נשאר לדורות כדאינתא בזהוה בשלח (דף סב). כל אינון בני מהימנותא בעיין כל יומא ויומא לשאלה מזונייהו מקב"ה ולצללאה צלותיהוהו עליה וכו' ועל דא לא לבעי לאיניש לבשלא מזונא מן יומא ליומא הה"ד יוצא העם ולקטו דבר יום ביומו וזה מ"ש (שמות רבה ה.) ויותירו אנשים ממנו, אלו מחוסרי אמנה, ועיין מכילתא (בשלה) בשעה שאמר ירמיה לישראל מפני מה אין אתם עוסקים בתורה, א"ל במה נתפרנס, הוציא להם צלוחית של מן וא"ל אבותיכם שהיו עוסקים בתורה ראו במה נתפרנסו.

(מתוך הספר "יש מאין")

סלם יעקב

העזות דקדשה הוא בחינת סלם. פי אי אפשר להתקרב אל הקדשה ולעלות מדרגא לדרגא פי אם על-ידי עזות דקדשה, בבחינת "גהלת בעזף אל נה קדשך". ועל-כן צריכין לזהר מאד, שלא להחליש לב אחד מישראל, ומכל-שכן שלא לבישו. וזהו עקר אסור החמור של המלכין פני חברו ברבים, שאין לו חלק לעולם הבא, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, פי על-ידי שמבשו מחליש דעתו, ויכול לפל ממעט עבודתו ויהדותו, שתלויה בעזות דקדשה, פי עקר היהדות תלויה בהתחזקות, שהוא בחינת עזות דקדשה, שכל מי שמחזק את עצמו בכל פעם אפלו פחות-השערה, כמו-כן הוא נכנס בגבול הקדשה בבחינת "גהלת בעזף אל נה קדשך". ויתקרב יותר אל התורה ואל התפלה ואל הצדיקים-אמת. וכל מה שזוכה לתורה ותפלה יותר, כמו-כן הוא זוכה לעזות דקדשה יותר, וכן חזר חלילה, עד שיכול לבוא למדרגות גבוהות מאד.

שזה בחינת הסלם שראה יעקב אבינו, עליו השלום, במקום הבית-המקדש, כמבאר בפנים.

(הל' מעקה ושמירת נפש ה"ד אות ב)

שער השמים

ארץ-ישראל שם עקר הדבקות אל השם יתברך והבטול אל אורו האין-סוף יתברך. ועל-כן אמרו רבותינו ז"ל: כל הדר בארץ-ישראל, דומה כמי שיש לו אלה, פי שם שער השמים ושם יכולין להתדבק בה. ועל-כן נקראת ארץ-ישראל "ארץ המרצה" על שם ריח הקטרת כמאמר רבותינו ז"ל, פי הריחה והרשימה של הבטול והדבקות שזוכין לזה בארץ-ישראל, בבחינת 'אין השכינה שורה אלא בארץ-ישראל', כל זה הוא בבחינת ריח, פי אי אפשר להשיגו השגה שלמה, בגין דלית מחשבה תפיסא בה כלל, ואף-על-פי-כן הרשימה שנסאר מאור הבטול הוא בחינת ריח הטוב, כמאן דארח ריחא. ועל-כן תחלת בניית ישראל לארץ-ישראל על-ידי יהושע הנה ליריחו, שנקראת על-שם ריח הטוב כמאמר רבותינו ז"ל, פי עקר בחינת ארץ-ישראל הוא בחינת ריח הטוב, בחינת ריח נעם מתיקות דבקות אלקותו יתברך שזוכין לזה בארץ ישראל כנ"ל.

(הל' ברכות הרי"ג אות ו)

להצלחת
ר' אברהם בן אסתר ומשפחתו
ברוחניות ובנשמויות

להערות והארות 7658704 - 052
לקבלת העלון השבועי למייל ערו קשר
במייל netzah.meir@gmail.com

לעילוי נשמת

תמו נת אסתר ע"ה
נלב"ע מ"ז שבט
תנצב"ה.

נתן וצ'רנה כלאוור ע"ה
ר' רפאל בן ר' משה ז"ל

לעילוי נשמת

אורי בן ניסים ז"ל

יריב בן מניח
חזרה בתשובה שלמה